

İSTANBUL TAHKİM MERKEZİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, yabancılık unsuru taşıyanlar da dahil olmak üzere uyuşmazlıkların tahkim veya alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle çözülmesini sağlamak üzere İstanbul Tahkim Merkezinin kurulması, teşkilat ve faaliyetine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kuruluş

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasını sağlamak ve Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine tâbi İstanbul Tahkim Merkezi kurulmuştur.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Merkez: İstanbul Tahkim Merkezini,
- Tahkim Divanı: Millî Tahkim Divanı veya Milletlerarası Tahkim Divanını, ifade eder.

Merkezin görevleri

MADDE 4- (1) Merkezin görevleri şunlardır:

- Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin kuralları belirlemek ve hizmetlerin yürütülmesini sağlamak.
- Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle ilgili tanıtım ve yayın yapmak, bu konudaki bilimsel çalışmalarını teşvik etmek, desteklemek, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kişi ve kurumlarla işbirliği yapmak.

Teşkilat

MADDE 5- (1) Merkez, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçi, Danışma Kurulu, Millî ve Milletlerarası Tahkim divanları ile Genel Sekreterlikten oluşur.

Genel Kurul

MADDE 6- (1) Genel Kurul, mesleğinde en az on yıl tecrübeye sahip olanlar arasından;

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, ticaret ve sanayi odalarının göstereceği adaylar arasından iki, ticaret odalarının göstereceği adaylar arasından iki, deniz ticaret odalarının göstereceği adaylar arasından bir, sanayi odalarının göstereceği adaylar arasından bir olmak üzere toplam altı,
- Türkiye Barolar Birliğinin baroya kayıtlı avukatlar arasından seçeceği altı,
- Yükseköğretim Kurulunun seçeceği, tahkim konusunda uzmanlığı bulunan öğretim üyelerinden iki,

- ç) Türkiye Bankalar Birliğinin seçeceği bir,
- d) Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin seçeceği bir,
- e) Sermaye Piyasası Kurulunun seçeceği bir,
- f) İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının seçeceği bir,
- g) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun seçeceği bir,
- ğ) Türkiye Noterler Birliğinin seçeceği bir,

temsilci olmak üzere toplam yirmi üyeden oluşur. Bu temsilciler, yukarıda sayılan kurumların yönetim organları tarafından seçilir. Üyelerin seçildikleri kurumdaki görevleri devam eder.

(2) Genel Kurul üyeleri dört yıl için seçilir. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Üyeliğin herhangi bir nedenle sona ermesi hâlinde, bu üyenin kalan süresini tamamlamak üzere seçim yapılır.

Genel Kurulun görevleri ve çalışma usulü

MADDE 7- (1) Genel Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu üyeleri ile denetçileri seçmek.
- b) Yönetim Kurulu faaliyet raporu ve bilançosu ile Denetçi raporunu inceleyip Yönetim Kurulunun ibrası hakkında karar vermek.
- c) Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin uygulanacak kurallar ile Merkezin işleyişine ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemeleri ve bütçeyi inceleyip onaylamak.

ç) Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu üyeleri ile denetçilerin huzur hakkı, ücret ve masraflarını belirlemek.

(2) Genel Kurul yılda bir kez Ekim ayında toplanır. Yönetim Kurulu Başkanı veya Denetçi, gerektiği takdirde Genel Kurulu toplantıya çağırabilir.

(3) Genel Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır.

Yönetim Kurulu ve çalışma usulü

MADDE 8- (1) Yönetim Kurulu, Genel Kurulun kendi üyeleri arasından dört yıl için seçilen üç asıl ve iki yedek üyeden oluşur. En az bir asıl ve bir yedek üyenin hukuk fakültesi mezunu olması zorunludur. Yönetim Kurulu, hukuk fakültesi mezunu üyeleri arasından bir Başkan seçer.

(2) Yönetim Kurulu toplantılarını elektronik ortamda yapabilir ve salt çoğunlukla karar alır.

(3) Yönetim Kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde, seçimle belirlenen sıraya göre yedek üye kalan süreyi tamamlar.

(4) Yönetim Kurulu üyelerinin görevi, yeni Yönetim Kurulu oluşuncaya kadar devam eder.

(5) Toplantılara mazeretsiz olarak ard arda iki kez veya bir yıl içinde üç kez katılmayan Yönetim Kurulu üyesinin görevi kendiliğinden sona erer.

Yönetim Kurulu ve Başkanın görevleri

MADDE 9- (1) Merkezin icra organı olan Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin uygulanacak kurallar ile Merkezin işleyişine ilişkin usul ve esasları içeren düzenleme taslaklarını hazırlayıp, Danışma Kurulunun görüşünü aldıktan sonra Genel Kurulun onayına sunmak.

b) Bilanço ve faaliyet raporunu hazırlayıp, Genel Kurulun ibrasına sunmak.

c) Gelecek yıla ait bütçeyi hazırlayıp, Genel Kurulun onayına sunmak.

ç) Hakem ücret ve Merkez hizmet bedel tarifelerini hazırlayarak Genel Kurulun onayına sunmak.

(2) Merkezin idare ve temsili Başkana aittir. Başkan, yokluğunda görevlerini yapmak üzere bir yönetim kurulu üyesini görevlendirir.

Denetçi

MADDE 10- (1) Genel Kurul, üyeleri arasından ya da dışarıdan üçten fazla olmamak üzere bir veya birden fazla kişiyi dört yıl için denetçi olarak seçer. Denetçinin görevinin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde kalan süreyi tamamlamak üzere bir yedek üye seçilir.

(2) Denetçi, Yönetim Kurulunun yıllık faaliyetlerini denetleyerek, Genel Kurula sunmak üzere bir rapor hazırlar.

Danışma Kurulu

MADDE 11- (1) Danışma Kurulu, Merkezin amaçları çerçevesinde bilgi ve görüşlerinden yararlanmak üzere tahkim veya alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri konusunda yeterli tecrübeye sahip onbeş üyeden oluşur. Danışma Kurulu üyeleri, Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul tarafından dört yıl için seçilir.

(2) Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü hâllerde Danışma Kurulunun görüşüne başvurur.

(3) Danışma Kurulu, Yönetim Kurulunun çağrısı üzerine yılda en az bir kez toplanır ve görüşüne başvuru konularında rapor hazırlayarak Yönetim Kuruluna sunar.

Millî Tahkim Divanı ve Milletlerarası Tahkim Divanı

MADDE 12- (1) Merkez içerisinde ayrı ayrı Millî Tahkim Divanı ve Milletlerarası Tahkim Divanı oluşturulur. Tahkim divanlarında, Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Sekreter doğal üye olup, ayrıca Yönetim Kurulu tarafından mesleğinde en az on yıl tecrübeye sahip hukukçular arasından seçilecek üçer üye yer alır. Yönetim Kurulu tarafından seçilen Tahkim Divanı üyelerinin görev süresi beş yıldır.

(2) Tahkim Divanı Başkanları, Divan üyeleri tarafından toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla seçilir.

(3) Tahkim Divanı, Divan Başkanının başkanlığında üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Tahkim Divanı kararlarına karşı taraflar kararın kendilerine tebliğinden itibaren bir hafta içinde kararı veren Divana itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

(4) Tahkim Divanı, toplantılarını elektronik ortamda yapabilir ve karar alabilir.

(5) Tahkim Divanı üyeliğinin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde, bu üyenin görev süresini tamamlamak üzere yeni üye seçilir.

(6) Tahkim Divanı, Merkezin Tahkim Kurallarında belirlenen görevleri yerine getirir.

Genel Sekreterlik

MADDE 13- (1) Genel Sekreterlik, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı ve yeteri kadar personelden oluşur.

(2) Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcısı uyuşmazlık çözümü konusunda mesleğinde en az on yıl tecrübeye sahip hukukçular arasından, Yönetim Kurulu tarafından seçilir.

(3) Merkezde tahkim yargılamasına ilişkin işler ile diğer işleri görmek üzere Genel Sekreterin nezaretinde, yeteri kadar büro personeli çalıştırılır.

(4) Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcısı, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin uygulanacak kurallar ile Merkezin işleyişine ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemelerde belirlenen görevleri yerine getirir ve Merkezin idarî işlerinin yürütülmesinden sorumludur.

(5) Genel Sekreter ve büro personeli, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine tâbidir.

Yasaklılık ve gizlilik

MADDE 14- (1) Danışma Kurulu üyeleri dışındaki Merkez organlarının üyeleri ile çalışanları görev süreleri boyunca Merkez bünyesinde hakemlik veya arabuluculuk yapamazlar. Ancak tarafların anlaşmalarıyla bu kişilerin hakemlik veya arabuluculuk yapması mümkündür.

(2) Merkez organlarının üyeleri ile çalışanları görevleri dolayısıyla öğreneceği sırlar ile taraflar ve üçüncü kişilere ait her türlü bilgileri görevleri sona erse dahi hiçbir kişi ve kuruluşa açıklayamaz, kendisi veya başkası yararına kullanamaz, tarafların yazılı izni olmaksızın gizli belgelere dayanarak beyan ve yayınlarda bulunamaz.

Merkezin gelir ve giderleri

MADDE 15- (1) Merkezin gelirleri, aşağıdaki kaynaklardan oluşur:

a) Merkez tarafından ücretli olarak sunulan hizmetler karşılığında elde edilecek gelirler.

b) Bağışlar.

c) Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan ve Genel Kurul tarafından tasdik edilen bütçenin gelir ve bağışlarla karşılanamayan kısmı için, temsilci sayısı esas alınarak belirlenen orana göre temsilci seçen kuruluşlarca tahsis edilen ödenekler. Ancak bu hüküm Yükseköğretim Kurulu tarafından seçilecek üyeler için uygulanmaz.

(2) Merkez, görevlerinin ifası için, gereken harcamaları yapma yetkisine sahiptir.

Uygulanacak hükümler

MADDE 16- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümleri uygulanır.

Kurallar

MADDE 17- (1) Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin uygulanacak kurallar ile Merkezin işleyişine ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemeler Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Merkez tarafından hazırlanır ve yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 1- Merkezin faaliyetlerini yürütebilmesi için ilk yıl bütçesi Başbakanlık bütçesinden karşılanır.

Yürürlük

MADDE 18 - Bu Kanun, 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Tahkim ve alternatif veya başka bir ifadeyle dostane uyuşmazlık çözüm yöntemleri kullanılarak uyuşmazlıkların veya anlaşmazlıkların etkin olarak çözümü, milletlerarası alanda son yıllarda büyük bir artış göstermiştir. Bu artışın etkisiyle pek çok ülke kanun koyucusu tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini millî uyuşmazlıkların çözümü için kullanma yollarını araştırmış ve konuya ilişkin yeni kanunlaştırmalar gerçekleştirmiştir. Uyuşmazlıkların mahkemeler önünde değil de tarafların tercih ettiği tahkim veya bir alternatif çözüm yöntemiyle çözüme kavuşturulmasının pek çok faydası vardır. Bu faydalar arasında, çözümde taraf iradesinin katkısı nedeniyle toplumsal barışın korunması, uyuşmazlığın etkin ve gıreceli olarak az masrafla çözümü ile mahkemelerin iş yükünü azaltma sayılabilir.

Uyuşmazlıkların mahkeme dışında çözümü konusunda şüphesiz en çok bilinen ve kullanılan yöntem tahkimdir. Ülkemizde bu konudaki ilk kanunlaştırma hareketi 1850’li yıllara dayanmaktadır. Tahkime ilişkin hükümler mevzuatımızda hem 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda hem de 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununda yer almaktadır. 12/1/2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek kanunlaşan ancak yürürlük tarihi 1 Ekim 2011 olarak öngörülen 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda da tahkim müessesesi ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Uygulamadaki sıkıntılar dikkate alınarak bazı yeni düzenlemelere yer verilmiştir. Tahkim kültürünün gelişmesi için geçmişte birçok adım atılmıştır. Örneğin, 1965 yılında Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1 inci Tahkim Hukuku Haftasında tahkim kurumunun teşkilatlanmasına ilişkin teklifleri görüşmüştür. 1966 yılında Enstitü, hakemlik kurumunun genel menfaatlere uygun şekilde gelişmesini sağlamak için Hakem Odası Kanununun ön tasarisını hazırlamış ve yayınlamıştır. 2001 yılında Adalet Bakanlığı tarafından Türkiye Hakem ve Bilirkişi Odaları Birliği Kanunu Tasarısı taslağı ile İstanbul Milletlerarası Tahkim Merkezi Kanunu Tasarısı taslağı hazırlanmıştır. Bu çalışmaların ortak amacı 1850 yılından beri kanunî düzenlemeye tâbi tahkim kurumunun gelişmesi için ilave adımlar atmaktır.

Doğrudan görüşme veya başka bir ifadeyle müzakere ve arabuluculuk da hukukumuzda bilinen ve az da olsa kullanılan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerindedir. Doğrudan görüşmeye ilişkin 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35/A maddesinde bir düzenleme mevcut olup, arabuluculuk konusunda Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı hazırlanmıştır. Tüm bu gelişmelere rağmen, Ülkemizde tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm kültürü istenilen düzeyde gelişme gösterememiştir. Bunun en büyük göstergesi, bu yöntemlerin uygulamadaki kullanımının uyuşmazlık sayısı ile karşılaştırıldığında son derece az oluşudur. Millî düzeyde tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözümü kültürünün yerleşmemesi nedeniyle Ülkemizde milletlerarası alanda tanınan bir tahkim merkezi de oluşmamıştır.

Tüm bu gelişmeler dikkate alınarak İstanbul’da bir tahkim merkezi kurulması düşüncesi, 2/10/2009 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planında yer almıştır. Bu Eylem Planının, “Hukuk Alt Yapısının Güçlendirilmesi” başlıklı Bölümünde “İstanbul’da bağımsız ve özerk yapıya sahip uluslararası alanda rekabet edebilecek düzeyde kurumsal bir tahkim merkezinin oluşturulması ve arabuluculuk sisteminin etkin bir şekilde kullanılması”, ikinci öncelik olarak belirlenmiştir.

Bu önceliğin gerçekleştirilebilmesi için Adalet Bakanlığı bünyesinde, Bakanlık tarafından bu alanda çalışan çoğu akademisyen ve hâkimlerden oluşan bir Çalışma Grubu kurulmuştur. Çalışma Gurubunun, çalışmaları kapsamında;

- a) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Tahkim Merkezi,
- b) Alman Tahkim Derneği,
- c) Amerikan Tahkim Derneği,
- d) Çek Cumhuriyeti Ticaret ve Tarım Odası Tahkim Mahkemesi,

- e) Dubai Tahkim Merkezi,
- f) Londra Milletlerarası Tahkim Mahkemesi,
- g) Milletlerarası Ticaret Odası, Milletlerarası Tahkim Mahkemesi,
- h) Romanya Tahkim Merkezi,
- i) Singapur Tahkim Merkezi,
- i) St. Petersburg Tahkim Merkezi ve
- g) Zürih Tahkim Merkezinin,

yapıları incelenmiştir. Bu modellerden ikisi seçilerek Çalışma Gurubu tarafından kuruluş, yapılanma ve işleyiş konularında yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Bu modellerden ilki Alman Tahkim Derneği, diğeri ise Çek Cumhuriyeti Ticaret ve Tarım Odası Tahkim Mahkemesidir. Alman Tahkim Derneği, dernek statüsünde kurulan bir kurum olduğu hâlde Çek Cumhuriyeti Ticaret ve Tarım Odası Tahkim Mahkemesi, kanunla kurulmuş bir merkezdir. Her iki kurum da, tahkim kültürünün ilgili ülkelerde yerleşmesi için etkin rol oynamıştır. Çek Cumhuriyeti Tahkim Mahkemesinin 2009 yılı tahkim davası sayısı 2.381'dir. Her iki kurum için tarafsız ve bağımsızlık, özellikle de idarelerden bağımsız olmak ve bağımsız olduğu kadar öyle görünmek hayati önem taşımaktadır. Zira tahkim hizmeti alacak kullanıcılar ve özellikle yabancı kullanıcılar için tahkim merkezinin tarafsız ve bağımsız olması, olmazsa olmaz bir ilkedir. Bunun yanı sıra, konuyla ilgili kurumların tahkim sürecine bir şekilde dahil edilmesi de yukarıda bahsedilen her iki kurumun başarısında önemli etken olmuştur.

Şüphesiz, Ülkemizde, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin kullanım azlığının temel nedeni bu mekanizmaların yeterince bilinmemesi veya yanlış bilinmesidir. İşte bu temel sorun ve diğer ikincil sorunların çözümüne ivme kazandıracak bir güce ihtiyaç vardır. Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının etkin kullanıldığı tüm ülkelerde bir veya birden fazla etkin tahkim kurumu mevcuttur. Bu durum, Çalışma Gurubunun yapmış olduğu saha araştırmalarında da teyit edilmiştir. Bu hususu teyit eden bir başka vakıa ise, Milletlerarası Ticaret Odasının 1923 yılında kurularak milletlerarası tahkime ivme kazandırmasıdır. Bütün bunlardan çıkan sonuç, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvurunun artması için tahkim konusunda etkin bir merkezin olması gerekliliğidir.

İstanbul Tahkim Merkezi de Türkiye'de tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının bilinmesi, anlaşılması ve kullanılmasının sağlanmasına ivme kazandırmak amacıyla tasarlanmıştır. Ayrıca, tahkim konusunda koordinasyonu sağlamak, özellikle yabancı tahkim merkezleriyle ilişkilerin kurulmasında muhatap olacak tanıtımda etkin rol alacaktır. Bağımsız ve tarafsız olacak şekilde, ilgili tüm kurum ve kuruluşları kapsar nitelikte Merkezin yapısı geniş tutulmuş ve oluşturulacak tahkim kurumunun toplumun bütün çevrelerinde kabul görmesi amaçlanmıştır.

Tasarıda Tahkim Merkezinin, özel hukuka tâbi bağımsız bir kurum olarak çalışması öngörülmüştür. Kabul görmek, güvenilir olmak ve rekabet edebilmek için bağımsızlık gerekli bir şarttır. Tahkim Merkezi de bu alanda çalışan milletlerarası tahkim merkezleri ile rekabet edebilecek bir şekilde oluşturulmuştur. Bu çerçevede Tahkim Merkezi bünyesinde Millî ve Milletlerarası Tahkim Divanları oluşturulmuştur.

Tasarı, tahkime ilişkin maddî kurallar getirmemektedir. Sadece, kurulacak olan Tahkim Merkezinin yapısını düzenlemektedir. Tahkim Merkezi, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçi, Danışma Kurulu, Millî Tahkim Divanı ve Milletlerarası Tahkim Divanı ile Genel Sekreterlikten oluşmaktadır. Tasarıda, bu kurulların nasıl oluşturulacağı, nasıl çalışacağı ve görevleri ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Tahkim Merkezinin milli ve milletlerarası alanda tanıtılabilmesi için Tahkim Merkezi bünyesinde bir de Danışma Kurulu kurulmuştur. Bu Kurul, hem Merkezin tanıtımı için hem de milletlerarası tecrübelerden yararlanmak için ihdas edilmiştir. Zira tanıtım, Tahkim

Merkezinin başarılı olması için yapılması gereken en önemli faaliyetlerden biridir.

Tahkim Merkezinin başarısı, kurulduktan sonra uygulamasıyla ölçülebilecektir. Uygulamada başarının sağlanmasının ön şartı Tahkim Merkezi bünyesinde çalışacak kişilerin tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yolları konusunda bilgili, tecrübeli ve istekli olması gerekliliğidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddede, Tahkim Merkezinin hangi tür uyuşmazlıklarda ve hangi kayıtlı uygulanma alanı bulacağı hüküm altına alınmıştır. Merkezin görev alanı, yabancılık unsuru taşıyanlar da dahil olmak üzere, özel hukuk uyuşmazlıkları, idarenin özel hukuka ilişkin uyuşmazlıkları ile imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleriyle ilgili uyuşmazlıklardır. Yani tahkime elverişli ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle çözülebilecek her tür uyuşmazlık Merkezin görev alanı içinde bulunmaktadır. Merkez, bu tür uyuşmazlıkların, tahkim veya alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının kullanılabilmesi için bir yer olarak tanımlanmaktadır.

MADDE 2- Maddede, Tahkim Merkezinin ayrı bir tüzel kişiliğinin bulunması ve özel hukuka ilişkin düzenlemelere tâbi olduğu hükme bağlanmaktadır. Bu hüküm Tahkim Merkezinin kurumsal bir yapıda olduğunu da göstermektedir. Ayrıca, Merkeze özerklik sağlanarak güvenilirliği artırılmak istenmektedir.

MADDE 3- Maddede, bu Kanunun uygulanması bakımından belirleyici olan kavramlara ve kurumlara yüklenen anlam ve içeriğin ne olduğu açıklanmaktadır.

MADDE 4- Maddede, Tahkim Merkezinin bütün görevleri tek tek sayılmaktadır. Merkezin görevleri kendi içinde üç başlık altında tasnif edilebilir. Bu görevlerden ilki idarî görevler, ikincisi Merkezin varlık nedeni ve üçüncü görev grubunu ise tanıtım görevi olarak nitelendirmek mümkündür.

Merkezin ilk görevi, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin kurallar belirleyip ilan etmektir. Zira, tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözümü bu kuralların uygulanması yoluyla gerçekleştirilecektir.

Merkezin ikinci görevi, her türlü uyuşmazlığın tahkim, arabuluculuk ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin kullanılarak çözüme kavuşturulması olarak belirlenmektedir. Bu görev aslında, Merkezin varlık nedenidir.

Merkezin son görevi, tanıtım olarak sayılmaktadır.

MADDE 5- Maddede, Tahkim Merkezinin yapısı açıklanmaktadır. Merkez, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçi, Danışma Kurulu, Millî Tahkim Divanı ve Milletlerarası Tahkim Divanı ile Genel Sekreterlikten oluşan tüzel kişiliği haiz bir yapıyı ifade etmektedir.

MADDE 6- Genel Kurul, geniş katılımlı bir yapı olarak öngörülmektedir. Bunun nedeni, bağımsız, tarafsız, işlevsel ve güvenilir bir yapının oluşturulmasıdır. Genel Kurul, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Noterler Birliğince seçilecek temsilcilerden oluşmaktadır. Genel Kurula temsilci gönderecek kurumlar, tahkimle ilgili kurumlar olmakla beraber her birinin tahkime doğrudan ya da dolaylı olarak olumlu bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Kurulun dört yıl için seçileceği, süresi dolan üyenin yeniden seçilebileceği, üyelik herhangi bir nedenle sona ererse, üyeliği sona erenin yerine onun süresini tamamlamak üzere yeni üye seçileceği belirtilmektedir.

Tahkim yoluyla uyuşmazlıklarını çözmeye ihtiyacı olanlar daha ziyade tacirlerdir ve gerek uyuşmazlık ortaya çıkmadan hazırlanan sözleşmelere tahkim şartının konulması, gerek uyuşmazlığın ortaya çıktığı hâllerde tarafları tahkime ivme kazandıracak ikinci güç ise taraf vekilleridir. Bu nedenle, bu ihtiyacın karşılanması ve farkındalığın oluşturulması amacıyla en fazla üye, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Barolar Birliğinden seçilecektir. Bu üyelerin Tahkim Merkezinde görev alması hayati bir öneme sahiptir. Tahkim Merkezine Yükseköğretim Kurulundan iki olmak üzere, Bankalar, Türkiye Katılım Bankaları, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ile Türkiye

Noterler Birliğinden birer üye alınacaktır.

MADDE 7- Maddede, Genel Kurulun görevleri sayılmaktadır. Genel Kurul, Tahkim Merkezinin diğer organlarını seçecek ve Yönetim Kurulunun faaliyet raporu ve bilançosunu da denetleyecektir. Genel kurul ayrıca, Denetçi raporunu da inceleyip kabul yetkisine sahiptir. Genel Kurul, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin uygulanacak kurallar ile Merkezin işleyişine ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemeleri ve bütçeyi inceleyip onaylayacak, diğer organların huzur hakkı, ücret ve masraflarını belirleyecektir.

İkinci fıkraya göre, Genel Kurul, olağan ve gerekli ise olağanüstü toplantı olmak üzere iki tür toplantı yapabilecektir. Olağan genel kurul toplantısının yılda en az bir kez Ekim ayında yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, Yönetim Kurulu Başkanı veya Denetçinin de Genel Kurulu toplantıya çağırma yetkisi bulunmaktadır.

Üçüncü fıkra Genel Kurulun toplanma ve karar alma nisaplarını belirlemektedir.

MADDE 8- Maddenin birinci fıkrasında, Yönetim Kurulunun oluşumu düzenlenmektedir. Bu düzenlemeye göre, Yönetim Kurulu, Genel Kurul üyeleri arasından seçilecektir. Genel Kurul, hem asıl hem de yedek üyeleri seçecektir. Genel Kurulun en az bir asıl ve bir yedek üyesi hukuk fakültesi mezunu olmalıdır. Yönetim Kurulu Başkanının hukukçu olması da hükme bağlanmaktadır. Yönetim Kurulunun görev süresi de bu fıkra da belirlenmektedir.

İkinci fıkra da, Yönetim Kurulunun toplantılarını elektronik ortamda yapabileceği ve toplanma ve karar alma nisapları hükme bağlanmıştır.

Üçüncü fıkra da boşalan Yönetim Kurulu üyeliklerinin yedek üyelerle tamamlanacağı hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkra da ise, Yönetim Kurulu üyelerinin görevinin yeni Yönetim Kurulu oluşuncaya kadar süreceği belirtilerek yönetimde devamlılığın sağlanması amaçlanmıştır.

Son fıkra da ise, toplantılara mazeretsiz olarak ard arda iki ve herhâlde mazeretsiz olarak bir yıl içinde üç kez katılmayan Yönetim Kurulu üyesinin görevinin kendiliğinden sona ereceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 9- Maddenin birinci fıkrasında Yönetim Kurulunun Tahkim Merkezinin icra organı olduğu belirtilmektedir. Yönetim Kurulu, tahkim ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin kurallar ile Kanunda belirtilen kuralları hazırlayıp önce Danışma Kurulunun görüşüne, ardından da Genel Kurulun onayına sunacaktır. Ayrıca, Yönetim Kurulu, faaliyetlerine ilişkin rapor, bilanço, gelecek yıl bütçesi ile hakem ücret ve Merkez hizmet bedel tarifelerini hazırlayıp Genel Kurulun onayına sunmakla görevlendirilmiştir.

İkinci fıkra da ise, Merkezin idare ve temsil yetkisinin Başkanda olduğu, onun yokluğunda ise Başkan tarafından görevlendirilecek bir yönetim kurulu üyesinin Merkezi idare ve temsil edeceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 10- Maddede, Denetçiye ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında, Denetçinin Genel Kurul tarafından üyeleri arasından veya dışarıdan seçileceği ve sayısının üçten fazla olmamak üzere Genel Kurulun takdirine bağlı olarak bir veya birden fazla olabileceği ifade edilmektedir. Asıl ve yedek üyelerin seçimi Genel Kurul tarafından yapılacaktır.

İkinci fıkra da ise, Denetçiye, Yönetim Kurulunun yıllık faaliyetlerini denetleyerek bir rapor hazırlayıp Genel Kurula sunma görevi verilmektedir.

MADDE 11- Maddede, daha etkin bir Tahkim Merkezinin oluşturulabilmesi amacıyla ve üyelerinin Merkezin amaçları çerçevesinde bilgi ve görüşlerinden yararlanmak üzere,

Danışma Kurulunun oluşturulması düzenlenmektedir. Danışma Kurulunun icrai bir görevi yoktur. Danışma Kurulu Merkezin tanıtımı ve amaçlarının sağlanmasına katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Maddenin birinci fıkrasında, Danışma Kurulu üyelerinin, Türkiye veya Türkiye dışından seçilmesi konusunda sınırlama getirilmeden, yeterli tecrübeye sahip kimselerden oluşacağı ifade edilmektedir.

İkinci fıkrada, Yönetim Kurulunun gerekli gördüğü hâllerde belirli konularda Danışma Kurulunun görüşüne başvurabileceği, üçüncü fıkrada ise, görüşüne başvuru konularında Danışma Kurulunun bir rapor hazırlayarak Yönetim Kuruluna sunacağı belirtilmektedir.

MADDE 12- Tahkim Merkezinin, tahkime, arabuluculuğa ve diğer alternatif çözümlere ilişkin en önemli organı Millî Tahkim Divanı ve Milletlerarası Tahkim Divanıdır. Maddede, bu divanların oluşumu, yapısı ve çalışma usulleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Sekreterin her iki divanın da doğal üyesi olduğu ve bunlardan başka her bir divanda Yönetim Kurulu tarafından seçilecek ve tahkim konusunda en az on yıl tecrübeye sahip üç üyenin daha yer alması gerektiği, görev süreleri ve çalışma usulü hükme bağlanmaktadır. Milletlerarası Tahkim Divanı üyelerinden bir kısmı yabancı hukukçular arasından seçilebilecektir.

İkinci fıkrada, Tahkim Divan Başkanlarının, Divan üyeleri tarafından toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla seçileceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrada, Tahkim Divanının toplantı ve karar nisapları düzenlenmektedir. Ayrıca, Divan Kararlarına karşı yine Divana, kararın tebliğinden itibaren bir kez itiraz edilebileceği ancak itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu ifade edilmektedir.

Dördüncü fıkrada, Tahkim Divanı toplantılarının elektronik ortamda yapılarak karar alınabileceği ifade edilmektedir.

Beşinci fıkrada, Tahkim Divanı üyeliğinin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde, o üyenin görev süresini tamamlamak üzere yeni üye seçileceği belirtilmektedir..

Altıncı fıkrada ise, Tahkim Divanının, Merkezin Tahkim Kurallarında kendisine verilecek olan görevleri yapmakla yükümlü olduğu hükme bağlanmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, Tahkim Merkezinin idarî hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla Merkez bünyesinde bulunması öngörülen Genel Sekreterliğin oluşumu, yapısı ve görevleri düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, Genel Sekreterlik, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı ve yeteri kadar personelden oluşur.

İkinci fıkrada, Genel Sekreterin vasıfları belirlenmektedir. Buna göre, Genel Sekreterin tahkim konusunda en az on yıl tecrübeye sahip hukukçu olması gerekir. Bu vasıflara sahip bir kimse, Yönetim Kurulu tarafından Genel Sekreter olarak atanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında Merkezin aynı zamanda diğer idarî personeli çalıştıracığı hususu belirtilmekte; dördüncü fıkrada da Genel Sekreterin görevleri hükme bağlanmaktadır.

Beşinci fıkrada ise, Genel Sekreter ile büro personelinin İş Kanunu hükümlerine tâbi olacağı ifade edilmektedir.

MADDE 14- Maddenin ilk fıkrasında, Danışma Kurulu üyeleri dışında Merkez organlarının üye ve çalışanları Merkezde görev yaptıkları süre için geçerli olmak üzere hakemlik veya arabuluculuk yapma yasağı getirilmektedir. Amaç, böyle bir durumun yaratabileceği şaibeleri engellemektir. Ancak taraf anlaşmasıyla bu kişilerin hakemlik veya arabuluculuk yapması mümkündür.

İkinci fıkrada ise, Merkez organlarının üye ve çalışanlarının sır saklama yükümlülüğü düzenlenmektedir.

MADDE 15- Maddede, Merkezin gelir ve giderleri belirlenmektedir. Birinci fıkrada, Merkezin gelirleri, ücret karşılığı verilen hizmetlerden elde edilen gelirler, bağışlar ve Yükseköğretim Kurulu hariç Genel Kurulda temsilci bulunduran kurumlarca tahsis edilecek ödenek olarak sayılmaktadır..

İkinci fıkrada ise, Merkezin, görevlerini yapmak için gerekli harcamaları yapma yetkisine sahip olduğu belirtilmektedir.

MADDE 16- Maddede, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde Türk Medenî Kanunu ve Dernekler Kanunu hükümleri uygulanacağı belirtilmektedir.

MADDE 17- Tahkim ve arabuluculuk kuralları ile Merkezin işleyişine ilişkin düzenlemelerin altı ay içinde hazırlanması ve yürürlüğe konulması hususu maddede hükme bağlanmaktadır.

GEÇİCİ MADDE 1- Maddede, Tahkim Merkezinin faaliyete başlayabilmesi için kuruluş bütçesinin Başbakanlık tarafından karşılanacağı belirtilmektedir. Yine, Tahkim Merkezinin güven telkin eden bir binada faaliyet göstermesi, özellikle yabancı tahkim için cazibe merkezi olma açısından önem arz eder.

MADDE 18- Yürürlük maddesidir.

MADDE 19- Yürütme maddesidir.